

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRATIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Psaltirea românească din 1570

— 400 de ani de la tipărirea ei —

La 27 mai 1970 se împlinesc 400 de ani de când s-a tipărit, la Brașov, Psaltirea românească. Importanța culturală religioasă a cărții ne îndeamnă să prezentăm, cititorilor noștri, câteva aspecte ale celui monument istoric al literaturii noastre vechi.

Dezvoltarea literaturii naționale ia avînd și între români, în veacul al XVI-lea, prin întemeierea de tipografii și tipărirea de cărți în graiul nostru strămoșesc. E tocmai epoca cînd a început să ia sfîrșit bogata activitate a lui Coresi la Brașov și se încheie astfel epoca care a inițiat formele limbii noastre literare.

Răsfoind bibliografia veche românească se va putea afla, cu ușurință, că din cărțile tipărite pe teritoriul etnic românesc, între anii 1508 și 1588, cele mai multe au văzut lumina zilei la Brașov. Aici au apărut, fără să mai amintim pe cele slavone: Întrebarea creștinească (1552), Evangheliar românesc (1551), Apostol românesc (1563), Tîlcul Evangheliilor și Molitvelnic românesc (1564), Liturgierul și Psaltirea românească (1570), și apoi Psaltirea slavo-română și Evanghelia cu învățăături, tot de Coresi, în același Brașov, în 1581.

Abia câteva au apărut în alte localități, la Sibiu (Catehismul românesc din 1544) și la Orăștie (Palia din 1582).

Ceea ce s-a întîmplat sub influența curenților de reformă religioasă în cursul secolului al XVI-lea, în diferite țări ale Europei s-a întîmplat și la noi, dar cu o deosebire. Aici setea de culturalizare a maselor a fost determinantă. Legătura între carte și popor este evidentă. Numai într-atît se poate îngădui tutelizarea culturii de către cîrmuirea politică și a curenților de reformă întrucît acestea se adresează Bisericii pentru a dobîndi tipografi și cărțurari, iar Biserica a îndeplinit patronatul cultural conștient că slujește un ideal al ei.

„Curentul românesc răsare ca o consecință norocoasă din evoluția istorică a neamului întreg”. Creștinătatea românească nu se putea lipsi de Psaltire, temelia Vechiului Testament și a serviciilor cultice în Biserica Ortodoxă Română. Psaltirea este carte de căpătîi pentru toți creștinii. Prin ea se statormicește o unitate de credință și se stabilește o solidaritate de interes umanitarist.

În epoca aceea în fruntea valorilor cărturărești se situază personalitatea diaconului Coresi. Acest „meșter învățat”, cum îl numesc brașovenii vremii, s-a făcut ecoul năzuințelor culturale și religioase ale credincioșilor, dînd în dulcele grai românesc cărți de căpătîi. Venit ca un sol al fraților săi de dincolo de munți, la Brașov, tipărește atîtea cărți pentru nevoile spirituale și culturale ale mulțimilor.

Un eveniment de seamă, din opera sa culturală, îl constituie și psaltirea din 1570, cunoscută cu numele de: Psaltirea românească a diaconului Coresi. Tipărirea aceasta e o carte rară. Ea se găsește numai în 3 exemplare: unul la Academia Republicii Socialiste România din București, altul în biblioteca Universității din Cluj și al treilea într-o bibliotecă particulară.

Începută a se tipări în 6 februarie a fost terminată în 27 ale lunii mai, anul 7078, adică 1570.

Dînd o operă de erudiție teologică în graiul românesc, într-o vreme cînd nu exista încă o tradiție

literară, Coresi îndeplinește un rol cultural de seamă.

În Psaltirea din 1570 nu se mai pomenește, ca de obicei, nici un nume de spijinator, ceea ce arată că Psaltirea din Brașov era o publicație oficială a noii biserici românești, încuviințată de cîrmuire sau pe cont propriu.

Probabil pentru a nu participa la o acțiune de prozelitism, impusă de editori și asociații lor, Coresi a decis să devină editor pe socoteală proprie, deși avu de luptat cu mari greutăți materiale.

Izvoarele Psaltirii vor fi fost Psaltirea Scheiană, Psaltirea Voroneșiană și Psaltirea Hurmuzachi (în manuscris). Desigur a utilizat și un text slavon și eventual unul grecesc, latinesc ș. a.

Coresi lucrează însă independent. El a pus la contribuție tot meșteșugul în uz atunci. Biografiile lui dovedesc că era un om de-o cultură superioară.

În evoluția vieții noastre culturale Psaltirea din 1570 ocupă un loc important. Coresi a înlocuit particularitățile arhaice.

Textul Psaltirii din 1570 se deosebește de textele anterioare. Coresi introduce un sistem de reguli privind scrierea corectă. Această grijă, specială față de textul sfînt, dovedește că Coresi a fost un bun cunoscător al Sfintei Scripturi și că el a apreciat Psaltirea ca izvor de credință. El a înțeles mai mult decît oricare altul, că credința pe care o mărturisește neamul românesc și limba pe care o înțeleg toți, sînt elementele în care toți se simt una. Psaltirea din 1570 a contribuit la unificarea cugetului și graiului nostru. Pînă la tipărirea Bibliei din 1688, evoluția limbii românești se leagă și de isprava săvîrșită de Coresi în orașul de la poalele Tîmpei.

Edițiile ulterioare ale psaltirilor vădesc că „Coresi deși nu este începătorul scrisului românesc, totuși biruința limbii românești nu ne-am putea-o înțelege fără el”.

Sprijinindu-se pe cuvintele Sfîntului Apostol Pavel, Coresi susține, și cu un argument teologic, cartea religioasă în limba românească: „că întru bineșarecă mai vîrtos cîinci cuvinte în înțelesul meu să grăiesc, decît untunearec de cuvinte neînțelease într-alte limbi”.

Ori cel puțin această semnificație trebuie subliniată acum cînd se împlinesc 400 de ani de cînd s-a realizat superba tipăritură din 1570.

Psaltirea este cea mai întrebunțată carte. Ea a depășit, în unele privințe, chiar și Evanghelia. Afară de aceea Psaltirea află o largă utilizare în cultul Bisericii, ceea ce a făcut ca ea să se editeze separat și să circule între credincioși independent de Sfînta Scriptură.

Psaltirea din 1570 creează o atmosferă ortodoxă și românească. Ea devine un organ de apropiere pentru că se adresează tuturor românilor. Astfel se poate spune că Psaltirea românească din Scheii Brașovului a fost cartea care a contribuit și la unitatea noastră religioasă; a fost cartea păcii și a înfrățirii.

Pr. Prof. N. Neaga

BISERICA

Sf. Scriptură vorbește despre „Biserică” în următoarele trei înțelesuri:

1. *Biserica — ierarhie superioară conducătoare în totalitatea ei.* Acest înțeles rezultă din cuvintele Mîntuitorului: „Spune-l Bisericii! Iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ca un păgîn și vameș” (Mt. 18, 17). Că prin cuvîntul „Biserică” trebuie să înțelegem aici ierarhia superioară — conducătoare în totalitatea ei, rezultă din context. Versetele precedente (15—17) redau spusele Mîntuitorului despre următoarele pedepse disciplinare: muștrarea între patru ochi, muștrarea în fața a 2—3 martori, muștrarea din partea Bisericii și excomunicarea. Deoarece credincioșii au participat deja la aplicarea pedepsei prin cei 2—3 martori, iar un singur membru al ierarhiei superioare a luat deja parte la aplicarea pedepsei prin muștrarea între patru ochi, cuvîntul Biserică nu poate avea aici alt înțeles decît acela de ierarhie superioară. Verșetul următor (18) ne lămurește în același sens: el redă cuvintele prin care Mîntuitorul acordă Sf. Apostoli puterea de a lega și dezlega. Prin urmare, este clar și neîndoielnic că aici este vorba despre Biserică ca ierarhie superioară, conducătoare în totalitatea ei.

2. *Biserica — totalitatea dreptcredincioșilor botezați în Iisus Hristos, conduși și mîntuiți prin învățăturile, normele și așezămintele lăsate de Mîntuitorul.* (A se vedea, de exemplu, I. Cor. 14, 33—34; Mt. 16, 18 ș. a.).

Ca totalitate a dreptcredincioșilor, Biserica are două părți: una văzută sau pămîntească, a celor vii, și alta nevăzută sau cerească, a celor morți. Amîndouă alcătuiesc împreună o unitate, care are același Cap, pe Domnul nostru Iisus Hristos (Rom. 14, 7—9; Efes. 1, 10).

Biserica celor vii, pămîntească sau văzută, se mai numește și Biserica luptătoare, pentru că membrii ei sînt încă în luptă cu puterile răului (Efes. 6, 11—13). Cealaltă parte a Bisericii, nevăzută, cerească sau a sfinților, se mai numește și Biserică triumfătoare, fiindcă membrii ei au încetat lupta cu puterile vrăjmașe ale răului, pe care le-au biruit.

Biserica luptătoare se compune din două părți constitutive: păstori sau conducători și credincioși sau turmă (F. Ap. 20, 28; I Petru 5, 1—2).

După cum mărturisim în Simbolul credinței, Biserica are următoarele însușiri sau atribute:

a) *Una*, în înțeles de unică și unitară, pentru că unul este Întemeietorul și Capul ei, Iisus Hristos (Efes. 1, 22—23; In. 10, 16); pentru că e numită „Trupul lui Hristos” și ca atare nu poate fi decît una singură, precum unul este și Trupul Celui ce a întemeiat-o (Rom. 12, 5; Efes. 4, 25); pentru că voința Întemeietorului ei este „ca toți să fie una” (In. 17, 11. 20—23; 11, 51—52). Unitatea Bisericii rezultă și din unitatea ei de credință, de nădejde și de dragoste (Efes. 4, 5; Filip. 2, 2—3; Efes. 4, 4).

b) *Sfîntă*, pentru că Întemeietorul ei este sfînt (Evrei 2, 11), El a sfințit Biserica cu sîngele Lui (Efes. 5, 25—27), a înzestrat-o cu mijloace sfințitoare (Sf. Taine), sfîntă este învățătura ei (Ioan 17, 17).

c) *Sobornicească* (universală, ecumenică), pentru că are menirea de a se răspîndi în toată lumea și de a cuprinde în sînul ei pe toți oamenii (Matei 28, 19; Luca 24, 47; F.Ap. 1, 8), precum și pentru că se conduce de soboare ecumenice, din care fac parte episcopii din toată lumea (Cf. Matei 28, 18—20).

(Continuare în pag. 4)

CULTUL DIVIN ORTODOX

Prin cultul divin înțelegem toate acele forme întemeiate de Mîntuitorul și de Sf. Biserică prin care se realizează în om mîntuirea adusă de Iisus Hristos, precum și roadele acestei mîntuiri, care sînt: sfințirea omului și unirea lui cu Dumnezeu. Prin cult comunitatea adoră pe Dumnezeu și se propagă religia creștină.

În toate religiile omul s-a simțit obligat să aducă un cult divinității căreia i s-a închinat.

În prima poruncă dată de Dumnezeu poporului evreu (Ieșire 20, 2—3) se poruncește ca Dumnezeu să fie recunoscut, să fie iubit, să i se slujească, să i se dea ascultarea și cinstea care i se cuvine.

Această laudă, această cinstire o merită Dumnezeu însuși, care este stăpînul, binefăcătorul și păstrătorul vieții noastre. Psalmistul ne îndeamnă să-i aducem lui Dumnezeu închinare și laudă, cînd zice: „Veniți să ne închinăm și să ne plecăm și să cădem în genunchi înaintea Domnului, ziditorul nostru, căci El este Dumnezeuul nostru, iar noi poporul pe care-l paște și oile păstoriei lui” (Ps. 95, 6—7).

După cum nu e posibil să existe un fiu care să iubească pe tatăl său fără ca să-și arate iubirea în afară, prin semne de respect, de ascultare, de cinstire, așa nu e posibil ca cineva să-l iubească pe Dumnezeu fără ca să-și manifeste această iubire în exterior, prin acte de adorare, de laudă, de mulțumită.

Încă în Vechiul Testament, Dumnezeu a cerut ca să fie cinstit, adorat și lăudat prin slujbe publice și solemne de întreg poporul. Întreaga lege mozaică e plină de ceremonii, de slujbe, de jertfe poruncite de Dumnezeu însuși, pentru cultul care trebuia să i se aducă. Pentru săvîrșirea cultului au fost rînduiți preoți.

Pentru a da o mai mare splendoare și măreție cultului care trebuia adus lui Dumnezeu, împăratul Solomon a zidit templul mareț din Ierusalim.

În Noul Testament, Mîntuitorul n-a desființat cultul prin care Dumnezeu trebuia cinstit și adorat, și El însuși pune temei unui nou cult. El înființează noi forme de închinare și de jertfă. Acest lucru a fost continuat de Sf. Apostoli și de Sf. Biserică. Prin aceste forme de cult se continuă în lume, prin Biserică, lucrarea mîntuitoare a jertfei de pe cruce. Mîntuitorul a realizat lucrarea Lui mîntuitoare prin acțiuni văzute (s-a rugat, a săvîrșit minuni, a adus jertfa Sa pe lemnul crucii). El însuși s-a arătat în trup omenesc și a viețuit împreună cu noi.

Era necesar ca cultul creștin să reproducă aceste acțiuni văzute, continuînd și reînnoind jertfa mîntuitoare pînă la sfîrșitul veacurilor. Prin aceste forme ale cultului se comunică oamenilor roadele mîntuirii adusă de Iisus Hristos.

După cum am spus, însuși Mîntuitorul rînduiește unele forme ale cultului și încă pe cele mai importante. La Cina cea de Taină, Mîntuitorul a instituit Sf. Euharistie, cînd, luînd pîinea, a binecuvîntat-o, a frînt-o și a dat-o ucenicilor Săi, zicînd: „Luați, mîncăți, aceasta este trupul meu” și „Beți dintru acesta toți că acesta este sîngele meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor”. Totodată le și dă porunca: „Aceasta să faceți întru pomenirea mea” (Matei 26, 27; Marcu 14, 22; Luca 22, 19).

Mîntuitorul instituie Sf. Taină a Botezului cînd le spune ucenicilor să meargă în toată lumea, să învețe toate neamurile, și să boteze în numele Sf. Treimi (Matei 28, 19).

Mîntuitorul întemeiază Sf. Taină a Preoției (Matei 28, 19; Marcu 16, 15). Sf. Taină a Pocăinței este întemeiată de Mîntuitorul atunci cînd suflînd asupra ucenicilor le dă acestora puterea de a lega și dezlega pe pămînt: „Oricîte veți lega pe pămînt vor fi legate și în cer, și oricîte veți dezlega pe pămînt vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18, 18).

Mîntuitorul a săvîrșit unele acte care au rămas în cult. Astfel, Iisus se roagă și petrece nopți întregi în rugăciune (Luca 6, 12); Iisus binecuvîntează (Matei 19, 15); ridică mîinile cînd binecuvîntează (Luca 24, 50); prin punerea mîinilor se împărtășește credincioșilor un dar al lui Dumnezeu (Marcu 16, 18); Mîntuitorul cîntește sărbătorile (Matei 26, 18); Mîntuitorul postește și îndeamnă la postire (Matei 4, 2; 17, 21; Marcu 9, 29). Iisus îngenunchează și se roagă (Luca 22, 41), umblă la biserică (Ioan 2, 13; Marcu 3, 1), învață în templu (Marcu 6, 2; Ioan 7, 5).

Din timpul Apostolilor a rămas și rînduiala de a se frînge pîine (adică de a sluji Sf. Liturghie) în zi de Duminică, Duminică fiind considerată ca o sărbătoare specific creștină (Fapte 20, 7, 11). Mîntuitorul a slujit cea dintîi Sf. Liturghie (Marcu 14, 22), și după exemplul Învățătorului, aceasta au fă-

cut-o și Sf. Apostoli și urmașii acestora episcopii și preoții.

Toate aceste ceremonii și acte cultice ale Mîntuitorului și ale Sf. Apostoli se săvîrșesc și azi, de către preoți și episcopi, la diferitele slujbe și rînduiri.

Cu veacul al IV-lea, cu Constantin cel Mare, cultul creștin se dezvoltă foarte mult. Acum se construiesc biserici mărețe, se săvîrșesc slujbe și ceremonii înălțătoare. Acum se compun cîntări și imne bisericești împotriva ereticilor. În biserici se rostesc cuvîntări frumoase. Pentru buna desfășurare a rugăciunilor comune ale credincioșilor în biserici, ce se fac după anumite rînduiri și forme fixe, precis și amănunțit stabilite de mai înainte de Biserică, și la anumite ceasuri ale zilei, la care credincioșii erau obligați să participe, se compun cărți bisericești care cuprindeau rînduiala slujbelor dumnezeiești.

În această epocă Sf. Vasile cel Mare și Sf. Ioan Gură de Aur rînduiesc și întocmesc cele două liturghii care le poartă numele: Liturghia Sf. Vasile cel Mare și Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur. Aceste liturghii au fost întocmite după o liturghie mai veche, aceea a Sf. Iacob, care își are originea în liturghia săvîrșită chiar de Mîntuitorul la Cina cea de Taină.

Cultul creștin poate fi intern, atunci cînd îl cinstim pe Dumnezeu în interiorul inimii noastre, cu mintea. Cînd îl cinstim pe Dumnezeu prin forme care se văd, rugăciuni, îngenuncheri etc., avem cultul extern. Cînd fiecare îl cinstim pe Dumnezeu în casa noastră, cu ai noștri, avem cultul privat. O formă mai superioară a cultului este cultul public. Cultul public este atunci cînd Dumnezeu primește,

prin unitatea ritului, din partea întregii comunități creștine, unită prin identitatea credinței, într-un loc deosebit, într-o biserică, adorare, închinare și laudă. Prin această formă a cultului noi nu numai că îl adorăm pe Dumnezeu, dar și primim roadele mîntuirii: sfințirea noastră și unirea noastră cu Dumnezeu.

Cultul extern public constă — după cum știm — din rugăciuni, cîntări, lecturi, predici, binecuvîntări, ceremonii etc. Actele cultului sînt împlinite de persoane rînduite în acest scop, cărora Mîntuitorul le-a dat puterea și dreptul de a săvîrși cele sfinte: episcopi, preoți și diaconi.

Cele mai importante părți ale cultului public sînt: Sf. Liturghie și cele șapte Laude: Miezonop-tica, Utrenia cu ceasul Întîi, ora a Treia, ora a Șasea, ora a Noua, Vecernia și Pavcernița. Tot ca părți ale cultului divin public se consideră și slujba celor șapte Sf. Taine și Sfintele Ierurgii.

Cea mai importantă dintre aceste părți ale cultului public este Sf. Liturghie, despre care se va vorbi în mai multe articole viitoare.

Cultul creștin ortodox, prin frumusețea și varietatea lui, este o adevărată capodoperă, este „cerul pe pămînt”, este „ceva unic în creștinătatea întregă”. Să ne gîndim la valoarea nemăsurată a cultului creștin ortodox care face posibilă unirea omului cu Dumnezeu. Prin formele de cult Dumnezeu a adus în fața credincioșilor și prin harul divin care se revarsă în sufletele credincioșilor prin aceleași rînduiri de cult, omul e ridicat la Dumnezeu.

Cultul nostru ortodox, cu slujbele și rînduiriile lui lăsate nouă de însuși Mîntuitorul, constituie cea mai sfîntă comoară de rugăciuni pentru inimile noastre.

A.I. Moisiu

Mitropolitul Antim Ivireanul

Între vlădicii care au înscris pagini de cînte în istoria Bisericii noastre se numără la loc de frunte și mitropolitul Țării Românești Antim Ivireanul. S-a născut în Iveria, adică în Georgia de azi (în sudul Uniunii Sovietice), în jurul anului 1650, din părinții Ioan și Maria, primind în botez numele de Andrei. Încă din tinerețe a căzut rob la turci, care l-au dus la Constantinopol. Se crede că după ce a scăpat din robie a trăit în preajma Patriarhiei ecumenice, unde a învățat sculptura în lemn, pictura și broderia. În Constantinopol a învățat limbile greacă, arabă și turcă.

În jurul anului 1690 evlaviosul domn Constantin Brîncoveanu (1688—1714) l-a adus în Țara Românească. Aici a învățat meșteșugul tiparului de la fostul episcop Mitrofan al Hușilor, care conducea în acea vreme tipografia domnească din București. În octombrie 1691 a tipărit el însuși o carte grecească în care iscălește „Antim ieromonah”, lucru ce ne arată că între timp se călugărise și dobîndise darul preoției. El a ajuns apoi conducător al tiparniței domnești, după alegerea episcopului Mitrofan în scaunul vlădesc de la Buzău. La București a lucrat pînă în 1694, tipărind încă trei cărți, între care și o Psaltire românească, cu versuri scrise de el în cîntea lui Constantin Brîncoveanu, semn că învățase bine limba noii sale patrii.

În 1694 ieromonahul Antim s-a mutat la mănăstirea Snagov, unde a întemeiat o nouă tipografie. Din 1696 a fost și egumen al acestei mănăstiri. Aici a stat pînă în anul 1701, tipărind 14 cărți, dintre care 7 în grecește, 4 în românește, una în grecește și românește, una în slavonește și una în grecește și arăbește. Cea din urmă era un Liturghier, tipărit pentru trebuințele credincioșilor ortodocși din îndepărtata Patriarhie din Antiohia Siriei. La Snagov ieromonahul Antim i-a deprins cu meșteșugul tiparului și pe o seamă de ucenici, între care cel mai de seamă a fost Mihail Iștvanovici, (Ștefan), care mai tîrziu a tipărit cărți în Bălgradul Ardealului și chiar în țara natală a lui Antim, adică în Georgia.

În anul 1701, Antim s-a reîntors la București. Din acel an și pînă în 1705 el a continuat aici șirul tipăriturilor, scoțînd un număr de 15 cărți, dintre care 11 erau în grecește, 2 în românește, una în slavonește și românește și una în grecește și arăbește, tot pentru credincioșii din Patriarhia Antiohiei.

Calitățile deosebite cu care era înzestrat ieromonahul Antim, ca și munca rodnică și neobosită pe care a depus-o încă din ceasul venirii sale în Țara Românească, l-au făcut vrednic de cinstea de a fi ales episcop al Rîmniceului, la 16 martie 1705. Odată cu așezarea sa în scaunul vlădesc de la Rîmniceu, el a dus cu sine acolo și tipografia de la Snagov, întemeind astfel prima tiparniță la

Rîmniceu. În decurs de 3 ani el a tipărit aici 10 cărți, din care 3 erau în grecește, iar celelalte în românește.

După o păstorie la Rîmniceu de abia trei ani, s-a petrecut o nouă schimbare în viața lui Antim Ivireanul, căci murind mitropolitul Teodosie, a fost ales în locul său, în scaunul mitropolitan.

Înscăunarea i s-a făcut în ziua de 21 februarie 1708, la Duminică Ortodoxiei, fiind de față și patriarhii Alexandriei și Ierusalimului. Cu acest prilej, noul mitropolit a rostit o frumoasă cuvîntare, arătînd ce îndatoriri avea de îndeplinit în noua sa slujbă arhierască.

În activitatea sa de mitropolit al Ungrovlahiei, n-a cruțat nici o ostenală pentru luminarea credincioșilor, dovedind frumoase calități de păstor, predicator și patriot. După așezarea sa în scaunul mitropolitan de la Tîrgoviște, a întemeiat și aici o tipografie. În această tipografie a tipărit 19 cărți și anume: 5 în grecește, una în grecește, slavonește și românește, una în slavonește și românește și 12 în românește. Cele mai însemnate dintre tipăriturile românești erau: Psaltirea, Octoiul, Alexandria, Liturghierul — în 1713, fiind primul în limba română din Țara Românească — Pildele filozofiei, Molitvelnicul, Catavasierul, Ceaslovul și altele. Vedem deci că numărul cărților tipărite în românește era într-o vădită creștere. Trebuie să spunem că mitropolitului Antim îi revine meritul de a fi introdus pentru totdeauna limba română în slujba bisericească, desăvîrșind ceea ce se începuse sub Matei Basarab (tipicul în românește) și Șerban Cantacuzino (textele biblice). Prin tipărirea cărților de slujbă în românește, Antim a ajutat și la făurirea unei limbi liturgice românești, care dăinuiește pînă azi. Au mai rămas netraduse după el numai Mineele, Triodul și Penticostarul, lucru pe care-l vor face mai tîrziu urmașii lui.

În 1715 mitropolitul Antim a mutat tipografia de la Tîrgoviște la București, unde probabil și-a mutat și reședința vlădicească. Tot în acest oraș el a înființat o nouă tipografie la mănăstirea ctitorită de el, a tuturor Sfinților. Amîndouă au tipărit pînă la moartea sa cîte o carte. În total, în decursul activității sale în Țara Românească, s-au tipărit 64 de cărți, din care 38 de el însuși, iar celelalte de către ucenicii săi. Trebuie să spunem că patru cărți au fost scrise chiar de el și anume: Învățătură pe scurt pentru taina pocăinții (Rîmniceu 1705), Învățătură bisericească la cele mai trebuincioase și mai de folos pentru învățatura preoților (Tîrgoviște 1710), Capete de poruncă la toată ceata bisericească (Tîrgoviște 1714) și Sfături creștine-politice către domnitorul Ștefan Cantacuzino, în grecește (București

(Continuare în pag. 3)

Spre o înaltă ținută morală a omului societății noastre

Este îmbucurător faptul că în Patria noastră, succesele repurtate de poporul român — sub înțeleapta conducere a Partidului — în domeniul construcției socialiste, al progresului economic, științific, cultural, al activității educative în școli și în alte instituții cultural-educative și de masă, au determinat în ultima vreme o profundă înnoire spirituală și morală a societății noastre. Ca urmare a acestui fapt, oamenii muncii de toate categoriile și de pretutindeni manifestă și pretind de la toți cei ce trăiesc în societatea noastră o comportare morală cât mai demnă de omul de tip nou al acestei societăți. De aceea, opinia publică din țara noastră a devenit un for de judecată din ce în ce mai activ și mai pretentios, manifestându-și totala ei dezaprobare față de toți cei ce încalcă normele de conviețuire socială, dându-le acestora un adevărat vot de blam, de asemenea, apreciind și considerând ca merituoase și valoroase atitudinile, acțiunile și conduita exemplară a unora dintre cetățenii Patriei noastre. Dovezi despre aceste aprecieri aflăm în presa noastră de fiecare zi, care, reproducând numeroase glasuri ale opiniei publice, exprimă lauda sau blamul la adresa comportării sau a conduitei unor cetățeni.

Ținând seama de numeroasele sesizări făcute de către factori reprezentativi ai opiniei publice, ca și de către simplii cetățeni conștienți, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a emis în luna aprilie a.c. un Decret pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică, Decret care constituie un document caracteristic orânduirii noastre socialiste și care transpune în formă de lege voința maselor populare. Acest Decret sancționează o întreagă serie de abateri mai mici de la normele de conviețuire socială, ca: sustragerea de la datoria de a munci, traiul parazitar din expediente și din cerșit, jocuri de noroc, încălcarea ordinii și a liniștii publice prin expresii și gesturi indecente, jignirea organelor de urmărire penală, alungarea din locuință a persoanelor din familie, scandalul în locuri publice, portul fără drept al unor obiecte, ca: cuțit, pumnal, șis, box etc., acostarea și urmărirea unor persoane pe stradă, producerea de zgomote care tulbură liniștea, alarmarea publicului fără motiv, aruncarea cu pietre în felinare, geamuri, vehicule etc., vânzarea de băuturi alcoolice minorilor sub 14 ani, scrierea și deteriorarea peretilor, refuzul de a se legitima în fața organelor în drept și altele.

Sancțiunile sau pedepsele ce se dau pentru asemenea contravenții sînt în raport cu gravitatea acestora, ele constînd în amenzi de la 100 pînă la 5.000 de lei, sau pentru unele, în închisoare de la o lună pînă la 6 luni, aceasta din urmă, în cazul contravenției unor minori, putîndu-se aplica numai de la vîrsta de 16 ani în sus și numai în proporție de $\frac{1}{2}$ din timpul la care a fost condamnat.

Ceea ce constituie caracteristicile fundamentale ale acestui Decret sînt două trăsături esențiale: 1. Sancționînd abaterile mai mici de la normele de conviețuire socială (contravențiile), noul Decret închide drumul spre infracțiunile de amploare mai mare, care aduc grave pagube vieții individuale și sociale. 2. Noul Decret are un profund caracter educativ, fiind un mijloc de prevenire și combatere a manifestărilor antisociale, contrare atît regulilor de bunăcuviință, cît și principiilor vieții sociale. Datorită ultimei trăsături, în prevenirea și combaterea acestor contravenții sînt chemate să-și dea concursul o serie de instituții, ca: familia, școala, organizațiile de masă și de tineret, etc.

O mențiune specială trebuie făcută cu privire la art. 3, alin. a al acestui Decret, care consideră contravenție „manifestarea unei atitudini de dezinteres în luarea măsurilor necesare de către părinți sau persoanele cărora li s-a încredințat spre creștere un minor... pentru a-l împiedica de la fapte de vagabondaj, cerșetorie sau prostituție”. Această prevedere a Decretului are o deosebită importanță atît morală, cît și juridică, deoarece impune familiei răspunderea pentru creșterea unei generații de oameni folositori societății noastre.

Exprimînd sub forma unei legi juridice judecata morală a societății noastre, a maselor largi populare, exprimată în așa-numita opinie publică, prezentul Decret oglindește o dată mai mult, grija pe care conducerea noastră de partid și de stat o acordă — de la nivelul cerințelor la care so-

cietatea noastră se află astăzi — formării și desăvîrșirii unei înalte ținute morale, atît pentru individ, cît și pentru societate, atît de necesară în societatea noastră.

Biserica noastră, ca instituție care urmărește neconștient îmbunătățirea și desăvîrșirea morală a credincioșilor ei, nu poate decît să salute cu satisfacție apariția acestui Decret, cu îndoitul lui caracter: pedepsitor și educativ. De aceea, pe temeiul Evangheliei lui Iisus Hristos, ea socotește că toți cei ce fac astfel de contravențiuni, săvîrșesc păcate față de ei înșiși, față de aproapele și față de societatea în care trăiesc, fiind întru totul de acord că toți cei ce nu se fereșc de astfel de păcate, trebuie să fie pedepsiți, în nădejdea că se vor îndrepta. Totodată, ea adresează un apel tuturor fiilor ei duhovnicești, îndemnîndu-i stăruitor să se ferească ei înșiși și să oprească și pe alții de la săvîrșirea unor astfel de păcate, păgubitoare lor și societății noastre în care trăim cu toții.

Arhid. I. Zăgreanu

Un manuscris de acum 76 de ani

Am în față un manuscris cu file îngălbenite de vremuri, purtînd titlul: „Pentru o monografie a comunei Topîrcea din județul Sibiu”, semnat Nicolae Aleman paroh greco-oriental, la data de 31 decembrie 1894, deci acum 76 ani. Păcat că manuscrisul acesta nu posedă toate elementele pentru o monografie completă a satului respectiv, dar el poate constitui miezul unei asemenea lucrări dacă s-ar găsi condeiul care să s-apuce de ea.

Satul Topîrcea apare în documentele istorice încă din anul 1309 sub numele de Tshappertsch — Topîrcea-Toporcsa, iar în anul 1478—79 sub denumirea de Schappysdorf, ceea ce denotă că a locuit aci și o minoritate săsească, care însă, după documente, a început să dispară pe la anul 1643, ultima piatră funerară din cimitir cu inscripție gotică fiind aceea a parohului Martin Philip.

Topîrcea se mărginește la răsărit cu Ocna Sibiului, la miază-zi cu satele Mag și Amnaș, la apus cu Apoldul inferior (de jos) și Ludoșul Mare, iar la miază-noapte cu Alămorul. Atunci număra 392 fumuri cu peste 2.000 suflete și cuprindea 3.858 jugăre de pămînt arabil... Pînă la apariția căilor ferate, terenul din jurul satului era format numai din pășuni și păduri, ocupația locuitorilor fiind creșterea animalelor și cărăușia, iar înainte cu 70—80 ani terenul era acoperit numai de apă cu trestie și păpuri.

Biserica ortodoxă a fost construită în anul 1795 din piatră și cărămidă, acoperită cu țiglă. Este așezată pe un deal în mijlocul comunei „și după spusa din bătrîni, dealul acesta e un mormînt care cuprinde în sînul său oase de oameni care au căzut în rezelul de pe timpul lui Vodă-Mihai Viteazul”.

Școala, care se află aproape de biserică, a fost construită în anul 1845 din piatră și cărămidă și acoperită cu țiglă. Nouă copii din sat erau elevi la liceul din Sibiu. Dintre intelectualii plecați din sat sînt amintiți: Basiliu Greavu — sub jude regesc la judecata cercuală, dr. Clementin Munteanu — medic, ambii la Miercurea, Antoniu Schiau — consilier la procuratura din Budapesta, dr. Nicolae Vecerdea — avocat în Sibiu, învățătorii Ion Păraianu care a absolvit „preparandia” la Arad, Hilariu Aleman, în secume, Ion Fleșeriu, în Vale, notarul N. Schiau etc.

Din manuscris mai reiese că pe așa numitul loc „Lunca lui Zav” curge un pîrîu printre surpăturile căruia din loc în loc apare un zid de piatră și cărămidă, hîrbe de oale de pămînt în grosime de un deget care sînt urme ale unei așezări cu sute de ani în urmă.

Autorul manuscrisului și-aduce aminte că în 1848, fiind copil de 14 ani, zuzia în sat bubuitul tunurilor din timpul revoluției, cînd la Ocna Sibiului se băteau soldații împărătești cu soldații lui Bem.

... „Poporul comunei noastre este un popor ascultătoriu, supus dar laborios și prea răbdător; locuitorii s-apăsăți și împovărați și nu se interesează nimenea pentru ușurarea poverilor”, spune manuscrisul în încheiere. Acest manuscris, precum vedem, aruncă o fărîmă de lumină asupra parohiei Topîrcea, asupra vieții grele a poporului nostru de altădată.

Nicolae D. Găvozdea

Mitropolitul Antim Ivireanul

(Urmare din pag. 2)

1715). Tot mitropolitului Antim i se datorește ilustrarea tipăriturilor sale cu gravuri, unele din ele fiind de o măiestrie deosebită. Ni s-a păstrat de la el, în manuscris, o lucrare intitulată: „Chipurile Vechiului și Noului Testament”, care cuprinde 505 portrete cu diferite personaje biblice. Toate acestea ne arată calitățile artistice deosebite cu care era înzestrat mitropolitul Antim.

Antim Ivireanul este ctitorul mănăstirii cu hramul „Toți Sfinții” din București (numită azi Mănăstirea Antim), ridicată în anii 1713—1715 după planurile întocmite de el însuși. Pentru această mănăstire a întocmit un așa numit Așezămînt, care este un fel de testament al său, cu rînduiri pentru ajutorarea copiilor săraci dornici să învețe carte, a oamenilor și fetelor sărace, a străinilor etc.

O altă latură de seamă din păstoria lui Antim este zidirea sufletească a credincioșilor săi prin cuvînt. Sînt prețuite pînă azi predicile sale numite *didahii*, în care osîndea felurite păcate ale vremii sale, mai ales ale marii boierimi. Cunoaștem de la el 22 de predici la diferite duminici și sărbători și 7 cuvîntări ocazionale, toate înfățișînd pe Antim ca om de cultură deosebită.

Mitropolitul Antim Ivireanul s-a îngrijit îndeaproape și de românii ortodocși din Transilvania. Încă în 1699, pe cînd era numai tipograf, a trimis la Alba-Iulia pe ucenicul său Mihail Ișvanovici, care a tipărit acolo cărți pentru folosul sufletesc al credincioșilor ardeleni. După dureroasa dezbinare petrecută sub Atanasie Anghel, mitropolitul Antim a trimis în cîteva rînduri scrisori de îmbărbătare către românii din Scheii Brașovului, îndemnîndu-i să rămînă statornici în dreapta credință și hirotonind preoți și diaconi pe seama bisericii lor.

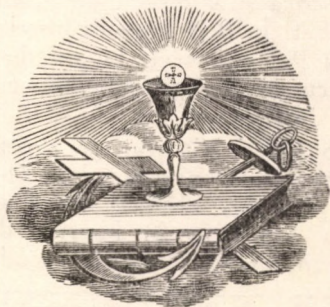
Am arătat apoi că a tipărit cărți de slujbă și pentru credincioșii arabi din Patriarhia Antiohiei. Iar pentru compatrioții săi din Iveria, a stăruit pe lîngă Constantin Brîncoveanu să-i ajute la tipărirea de cărți de slujbă în limba georgiană, trimițînd la ei pe ucenicul său Mihail Ișvanovici.

Mitropolitul Antim Ivireanul a fost și un înflăcărât patriot și luptător împotriva asupririi turcești. El a văzut că numai o alianță cu Rusia ar putea duce la înlăturarea jugului turcesc și de aceea a intrat în înțelegere cu rușii.

După suirea pe scaunul domnesc al lui Nicolae Mavrocordat, în 1716, au început zile grele și pentru bătrînul mitropolit. Învinuit că a intrat în legătură cu austriecii și că ar fi uneltit împotriva domnului, a fost arestat din porunca acestuia și închis în temnița palatului. A fost ținut acolo mai multe săptămîni, cerîndu-i-se demisia. Refuzînd să o dea, Mavrocordat a cerut patriarhului din Constantinopol să-l caterisească, lucru pe care acesta l-a făcut. În sentința de caterisire i s-au adus felurite învinuiri nedrepte, pe baza cărora a fost scos din rîndul arhierilor și călugărilor, urmînd să fie închis pe viață în mănăstirea Sf. Ecaterina din Muntele Sinai. Această pedeapsă n-a mai ajuns să o facă, pentru că ostașii turci care îl însoțeau spre Muntele Sinai l-au măcelărit, aruncîndu-i trupul în rîul Tungia, lîngă Adrianopol. Moartea lui s-a întîmplat în primele zile ale lunii septembrie din anul 1716. În felul acesta și-a sfîrșit viața mucenicește, ca de altfel și binefăcătorul său, domnul Constantin Brîncoveanu.

Deși de aît neam, mitropolitul Antim Ivireanul și-a pus toate cunoștințele și toată priceperea în slujba Bisericii și a poporului care-l primiseră cu atîta dragoste. Tipograf, autor de lucrări originale, traducător, predicator și păstor de suflete, artist, ctitor de lăcașuri sfînte, sprijinitor al Ortodoxiei și al românilor transilvăneni, Antim Ivireanul este una din figurile cele mai luminoase din trecutul Bisericii și al Patriei noastre.

Mircea Păcurariu

APA CEA VIE

În Duminica a 5-a după Paști, anul acesta în 24 mai, serbăm Duminica Samarincii. Sf. Evanghelie care se citește în această zi redă una din icoanele cele mai mișcătoare din viața pămîntească a Mîntuitorului! Iată-l obosit de drum în amiaza mare, căutînd un ceas de liniște, la fîntîna lui Iacob din Samaria. Trudit și însetat, dorea să-și potolească setea cu apă din această fîntînă.

Vedem din aceasta, cum Domnul Iisus s-a făcut, cu adevărat, asemenea nouă: a ostenit, a flămînzit, a însetat! Meditînd asupra acestui lucru, ne dăm seama cît de mult a făcut Mîntuitorul pentru noi, cîte a luat asupra Sa: poveri, umilințe, osteneli, istovire trupească și sufletească, foame și sete. El care obișnuit pe noi ne numește osteniți și împovărați (Matei 11, 38), însuși osteneste și trudește și în vreme ce ne făgăduiește nouă odihnă și liniște, lucrul îl întoarce aici și vrea să afle El, prin noi, odihnă și reculegere.

„Dar apa pe care eu o dau, se va preface într-un izvor de apă care va curge în viața veșnică” (Ioan 4, 14).

Sufletul nostru însetează totdeauna, spune Psalmistul: „Cum dorește cerbul de izvoarele apelor, așa dorește sufletul meu de tine Dumnezeu cel viu” (Psalm 41, 1).

Acest Dumnezeu viu este Iisus Hristos, Domnul nostru și Dumnezeuul nostru: Iisus cel înviat a treia zi.

Iată-l aici, la fîntîna lui Iacob, descoperindu-se El, ca fîntînă a vieții și a nemuririi. El dumnezeiescul însetat, cheamă la sine pe cei însetați: „De însetează cineva, să vină la mine și să bea! Cine crede în mine, rîuri de apă vie vor curge din inima lui, iar apa care eu o dau, se va preface într-un izvor de apă care va țîșni în viața veșnică” (Ioan 7, 37 și 4, 14).

Prin puterea dumnezeirii Sale, Domnul Iisus a înviat din morți și prin mărirea Sa Înviere, s-a făcut el fîntînă vieții și a nemuririi sufletelor tuturor celor ce cred în numele Lui.

El ne poate întări sufletele în valul ispitelor;
El ne poate potoli orice dorință nesocotită;
El ne poate hrăni și satura cu cuvîntul Său;
El ne poate feri cu dragostea Sa;
El ne-a mîntuit prin jertfa crucii Sale;
El ne poate desfăta pentru veșnicie în mărirea Sa.

Cu adevărat, cerescul însetat de mîntuirea sufletelor noastre pe care l-am întîlnit astăzi la fîntîna lui Iacob, este: *Fîntîna vieții și a nemuririi*.

Precum în noaptea Învierii am luat de la altar, lumină din lumină și ne-am hrănit cu Paștile îndumnezeitoare, așa și acum, veniți credincioșilor, veniți fiii Bisericii, oricare v-ar fi starea sau etatea, veniți la Fîntîna vieții, la apa cea vie, care este Hristos.

Nimenia din noi să nu fie îndoit cu sufletul său; Domnul Iisus Hristos este Mîntuitorul cel viu, Hristos cel răstignit dar înviat a treia zi! Oricît de împovărați am fi cu păcate, să pășim către El.

Am fost doar martori cum, la fîntîna lui Iacob, pe o femeie pierdută a adus-o pe calea cea bună.

Nici pe noi nu ne va îndepărta! Că însuși a zis: „Pe cel ce vine la mine, nu-l voi scoate afară” (Ioan 6, 37).

Prot. Gh. Secaș

† Preotul pensionar Ilie Ciulei

În 9 aprilie 1970, după o lună de suferință, s-a stins din viață preotul pensionar Ilie Ciulei, la vîrsta de 84 ani.

Născut în comuna Saschiz, protopopiatul Sighișoara, din părinți plugari, s-a preotit în anul 1912 pentru parohia Feleag, protopopiatul Sighișoara, unde a servit 8 ani.

În parohia Archita, cu filia Beia, a servit 27 de ani, în timpul cărora a clădit casa parohială, a reparat biserica și a împrejmuit grădina bisericii cu grilaj de fier. În Beia a clădit biserica.

În parohia Paloș a servit 11 ani, în timpul cărora, cu concursul credincioșilor, s-a cumpărat un clopot la sf. biserică.

În parohia Mihai Viteazul, ca preot pensionar, a fost împreună slujitor la sf. altar 11 ani cu parohul local, pînă și-a terminat cursul acestei vieți.

Prohodirea s-a făcut în biserica din parohia Mihai Viteazul, de un sobor de preoți și anume:

Vizita teologului Dr. PAUL VERGHESE la Sibiu

În cadrul întîlnirilor frățești dintre Biserica Ortodoxă Siriană și Biserica Ortodoxă Română, ne-a vizitat țara și Biserica P. Cuv. Păr. Dr. Paul Vergheșe, rectorul Institutului Teologic din Kottayam (statul Kerala din India) și activist ecumenist.

Potrivit programului stabilit de Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh, oaspetele sosește la Sibiu în dimineața zilei de joi, 2 aprilie a. c., însoțit de dl prof. Nicolae Chițescu de la Institutul Teologic din București, fiind întîmpinat și salutat la gară de P. C. rector Isidor Todoran.

În aceeași zi, după ce vizitează Catedrala, Institutul și Biblioteca Mitropoliei, P. Cuv. Păr. Dr. Paul Vergheșe ține prima sa conferință, la orele 11.30, în aula Institutului, precedată de un program coral al studenților. Tema conferinței (rostită în engleză și tradusă de dl M. Scorobet) este misterul Întrupării și îndeosebi uniunea ipostatică. Conferențiarul arată că în această problemă nu există între cele două Biserici o deosebire de fond ci numai de formă (de cuvinte).

Mulțumind vorbitorului, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae face unele considerații teologice privind definirea misterului Întrupării și subliniază folosul întîlnirilor de acest fel.

În după masa aceleiași zile, oaspetele vizitează comuna Săliște. Seara urmează o convorbire cu profesorii Institutului, precum și o cină colegială.

În cursul dimineții zilei de vineri, 3 aprilie a. c., oaspetele vizitează comuna Rășinari, apoi Muzeul Brukenthal și unele magazine din oraș, de unde cumpără obiecte de artizanat popular.

După masă, la orele 17, în aula Institutului, P. Cuv. Păr. Dr. Paul Vergheșe ține a doua sa conferință, precedată și aceasta de un program coral al studenților. Subiectul conferinței (tradusă de către dl prof. Nicolae Chițescu): Perspectivă relațiilor de viitor dintre Bisericile Ortodoxe și Bisericile Ortodoxe Siriene. La sfîrșit, conferențiarul mulțumește I. P. S. Sale pentru ospitalitate și își exprimă convingerea că prin iubire putem clădi unirea Bisericilor.

În dimineața zilei de sîmbătă, 4 aprilie a. c., oaspetele vizitează Sf. Mănăstire „Brîncoveanu” de la Sîmbăta de Sus.

În aceeași zi, la orele 15, oaspetele pleacă cu trenul, spre București.

C. S.

Informații

— Între 16 și 25 martie 1970 în localitatea Ajaltoun (Liban) a avut loc o consfătuire pe tema: „Dialogul între credincioșii din timpul nostru”, la care au participat creștini, precum și reprezentanți ai celor trei mari religii ale Asiei: hindusă, budistă și musulmană.

Desigur că acest început își va avea ecoul cuvenit în sensul unor noi întîlniri între reprezentanții diferitelor religii ale lumii, care își vor arăta roadele într-o mai bună cunoaștere reciprocă, fapt care va constitui un nou pas înainte pe calea colaborării și înfrățirii oamenilor.

— La Mănăstirea Brîncoveanu (Sîmbăta de Sus — jud. Brașov) s-a sărbătorit și în acest an, vineri după Paști, praznicul „Izvorul Tămăduirii”.

La altarul din pădure s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierască de către P. S. Visarion, Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

Cuvînt de învățătură a rostit, la priceasnă, P. Cuv. Arhim. S. Popescu, iar la sfîrșitul Sf. Liturghii P. S. Visarion, care, după ce transmite preoților și credincioșilor prezenți bunecuvîntarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, vorbește despre rolul Maicii Domnului în viața noastră creștinească și despre luminile Învierii.

Bologa Eugen (Mihai Viteazul), Ciulei Dumitru (Saschiz), Doctor Teofil (Archita), Fleșar Aurel (Criș) și Roșca Ion (Bunești).

Au asistat membrii familiei îndoliate, credincioși din parohiile Archita, Beia, Roadeș, Bunești, Saschiz și Mihai Viteazul.

Dumnezeu să-l odihnească cu cei aleși ai Săi.

Pr. B. E.

BISERICA

(Urmare din pag. 1)

Unii dintre credincioșii creștini învață că din Biserica lui Iisus Hristos nu pot face parte decît credincioșii sfinți. În acest sens, ei se provoacă la Efes. 5, 25—27 și I Ioan 3, 9. Dar a fi născut din Dumnezeu însemnează a fi botezat cu Botezul creștin. Insuși textul de la Efes. 5, 25—27 ne lămurește în acest sens: „Hristos a iubit Biserica și s-a dat pe sine pentru ca s-o sfințească prin cuvînt, după ce a curățit-o prin baia apei și ca s-o înfățișeze sieși Biserica măreață... ca să fie sfîntă și fără de prihană”. „Baia apei”, prin care a curățit-o, este Botezul, numit adeseori „baie” sau „baia nașterii celei de a doua”. Prin aceasta se lămurește și textul de la I Ioan 3, 9: cei „născuți din Dumnezeu” sînt cei ce au primit baia nașterii celei de a doua sau Botezul creștin, cu apă și cu Duh. Prin urmare, membri ai Bisericii lui Hristos sînt toți cei ce au primit nașterea de sus în Botezul creștin. Aceștia sînt sfinți în înțelesul că au primit în ei pe Duhul Sfînt în Botez și că au menirea de a duce o viață sfîntă (I Cor. 1, 2).

Dacă se zice că cei născuți din Dumnezeu nu pot păcătui, aceasta nu însemnează că voința lor n-ar fi liberă, ci numai că ei nu trebuie să păcătuiască în mod conștient și voit. Deci, nu pot păcătui în înțelesul că nu e admisibil să păcătuiască în chip voit (Cf. Pilde 20, 9; Fac. 8, 21; Apoc. 15, 4).

Nu prin membrii ei e sfîntă Biserica, pentru că aceștia se numesc sfinți în sensul că au menirea să fie sfinți (I Cor. 1, 2). Sfînta Scriptură ne învață direct că în Biserica lui Hristos sînt și oameni buni și răi (II Tim. 2, 20; I Cor. 12, 22—24 ș.a.). Provocarea la II Cor. 6, 17 și I Cor. 5, 11—13, pentru a susține că sfinții trebuie să se separe de păcătoși, nu este întemeiată. Pentru că aici nu se afirmă că din Biserica fac parte numai cei sfinți și nici nu se exclude posibilitatea celor păcătoși de a fi membri ai Bisericii, dacă sînt botezați cu Botezul creștin, dacă nu s-au lepădat de credința creștină și dacă nu s-au făcut vinovați de păcate grele. Nici Mîntuitorul nu s-a separat de păcătoși (Luca 5, 30—32; 7, 34).

3. Biserica — locaș de închinare. (F. Ap. 11, 26; I Cor. 11, 18; 14, 33—35). Învățătura ortodoxă despre trebuința și sfîntenia locașurilor de închinare se întemeiază pe următoarele: a) însuși Dumnezeu a poruncit să i se facă locașuri sfinte (Ieșire 25, 8; I Cronici 21, 18; Exdra 3, 8 ș.a.); b) Mîntuitorul și Sf. Apostoli au cinstit templul ca locaș sfînt, destinat cultului public (Luca 2, 21—24; 2, 42—50; Matei 23, 17; Marcu 11, 17; Ioan 2, 14—16; F.Ap. 24, 11—12; 22, 17); c) biserici vor exista pînă la sfîrșitul veacurilor (II Tesal. 2, 3—4; Apoc. 13, 6).

Unii credincioși creștini, cu toate că au locașuri de închinare, totuși nu admit sfîntenia bisericii ca locaș de închinare și învață că biserica nu e locaș al lui Dumnezeu și nu este de neapărată trebuință credincioșilor.

În acest sens se provoacă la Matei 6, 5—6, dar aici Mîntuitorul nu înlătură nici bisericile ca locașuri de închinare, nici cultul public, ci osîndește rugăciunea fățarnică. Pe de altă parte, despre Sf. Apostoli ni se spune că „erau pururea în templu” (Luca 24, 53). Nici invocarea textelor biblice de la F.Ap. 7, 48—49 și Ioan 4, 21—24 nu este convingătoare, pentru că aceste texte nu se ridică împotriva bisericilor ca locașuri de închinare, ci combat părerea că Dumnezeu ar putea fi închis între zidurile unui templu oarecare, întrucît Dumnezeu este spirit omniprezent, iar cultul adus Lui trebuie să fie cît mai spiritual, nelegat de un anumit templu sau de o anumită localitate. Nu este concludent nici locul de la Matei 18, 20, pentru că cuvintele „adunați întru numele meu” însemnează adunați după rînduiala stabilită de mine. Or, rînduiala stabilită de Mîntuitorul este de a avea locașuri de închinare.

Aceasta este învățătura ortodoxă despre Biserică, la care trebuie să ținem cu sfîntenie credinciosul ortodox.

C. Sîrbu

